

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 254/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Ladislava Orosza a Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Olosom, Karola Kašjaka 81/1, Rajecké Teplice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s porušením čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 623/2013, 9 NcC 91/2013 z 25. septembra 2014 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 233/2015 z 12. septembra 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. novembra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s porušením čl. 1 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 623/2013, 9 NcC 91/2013 z 25. septembra 2014 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 233/2015 z 12. septembra 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

Sťažovateľ sa žalobou doručenu Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) 15. februára 2012 domáhal určenia, že okamžité skončenie štátnozamestnaneckého pomeru z 19. decembra 2011 dané Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky ako žalovaným (ďalej len „žalovaný“) sťažovateľovi prípisom č. OÚ-PP-30-73/2011 z 19. decembra 2011 je neplatné (ďalej aj „okamžité skončenie“).

Okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 12 Cpr 1/2012-376 z 26. júna 2013 tak, že určil, že špecifikované okamžité skončenie štátnozamestnaneckého pomeru je neplatné.

Proti rozsudku okresného súdu podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 25. septembra 2014 tak, že rozsudok okresného súdu zmenil a žalobu sťažovateľa zamietol.

Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 12. septembra 2016 tak, že dovolanie zamietol.

Sťažovateľ namieta, že postupom krajského súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom z dôvodu, že krajský súd rozhodol na pojednávaní, ktoré sa konalo v inej pojednávacej miestnosti, ako bolo uvedené na predvolaní na pojednávanie. V tejto súvislosti uvádza, že krajský súd ho *„predvolal na termín 25. 09. 2014 o 09.20 hod. odvolacieho pojednávania do pojednávacej miestnosti č. 41 na prízemí. Pred oznámenú pojednávaciu miestnosť som sa riadne a včas dostavil v zmysle doručeného predvolania a čakal*

na vyvolanie veci. Po cca 10-15 minútach, keďže pojednávanie meškalo, som sa od tretích osôb dozvedel, že pojednávania sú presunuté do inej poj. miestnosti súdu č. 63, do ktorej som sa ihneď podľa možnosti presunul. Predseda senátu mi pri vstupe oznámil, že mám počkať vonku, že budem zavolaný dovnútra a vôbec mi ani nedal možnosť argumentácie. Po vstupe do pojednávacej miestnosti však bol už senátom iba vyhlásený rozsudok, nemal som žiadnu možnosť argumentovať a vyjadriť sa k veci a dôkazom. Krajský súd mi pritom mohol dať možnosť sa vyjadriť, avšak nemienil tak urobiť. V zápisnici o odv. pojednávaní, ktorú som po vyhlásení rozsudku obdržal od asistentky senátu, pritom absentuje údaj o čase skončenia odv. pojednávania a mieste konania odv. pojednávania. V zápisnici tiež absentuje údaj o druhej spisovej značke 9NcC 91/2013, napriek tomu, že na predvolaní bola uvedená. Zo zápisnice som sa dozvedel, že senát mal vykonať rozsiahle dokazovanie čítaním vymenovaných listinných dôkazov, pričom za tak krátky čas objektívne ani nie je možné také kvantum listín prečítať.“.

Sťažovateľ tiež namieta, že krajský súd ho pred rozhodnutím nevyzval, aby sa k možnému použitiu iného ustanovenia právneho predpisu a možnosti iného právneho posúdenia vyjadril. Podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku mal krajský súd vykonať dokazovanie, «avšak podľa zápisnice z odv. pojednávania nevyplýva vykonanie nového dokazovania... V danej veci pritom nešlo o žiadne nové dôkazy, ale o dôkazy, ktoré už vykonal okresný súd. Nakoľko som na odv. pojednávaní a tomto procese „dokazovania“ nebol prítomný v dôsledku nesprávneho postupu krajského súdu, k tomuto údajnému dokazovaniu som sa ani nemohol vyjadriť...»

... Podanie správy o priebehu doterajšieho konania, oboznámenie odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa a odvolania žalobcu, t. j. povinnosť, ktorá odvolaciemu súdu vyplýva z ustanovenia § 215 OSP, nemožno považovať za doplnenie alebo zopakovanie dokazovania. Za dôkaz nemožno považovať ani vyjadrenia zástupcov účastníkov a účastníkov na otázky súdu, ktorých účelom je iba vysvetlenie skutkového deja. Výsluch účastníka v zmysle § 131 OSP ako každý iný dôkazný prostriedok však treba odlišovať od prednesov účastníkov na pojednávaní. Takýto dôkaz odvolací súd nevykonal. Hoci sa odvolací súd odchyľil podstatne od skutkových zistení prvostupňového súdu,

zo zápisnice z pojednávania je zrejmé, že účastníci boli ukrátení vo svojom práve vyjadriť sa k tomuto dôkazu ako aj prípadne navrhnúť nové dôkazy.

... viazanosť odvolacieho súdu sa vzťahuje na skutkové zistenia, ktoré sú uvedené v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa, s tým, že odvolací súd ich môže zmeniť alebo doplniť, prípadne inak modifikovať iba po vykonaní, t. j. po opakovaní alebo doplnení dokazovania. Ak by sa odvolací súd odchýlil od skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa bez toho, aby rešpektoval povinnosť opakovania alebo doplnenia dokazovania, zasiahol by do ústavne zaručeného práva účastníka konania na súdnu ochranu...».

Sťažovateľ ďalej namieta, že krajský súd rozhodol len o odvolaní žalovaného, nerozhodol však o jeho odvolaní proti výroku rozsudku okresného súdu o trovách konania.

Sťažovateľ následne namieta jednotlivé skutkové zistenia a ďalšie skutočnosti a argumentuje, že krajský súd a najvyšší súd dospeli k arbitrárnym právnym záverom a nezohľadnili okolnosti v jeho prospech. Poukazuje na to, že v okamžitom skončení štátnozamestnaneckého pomeru bolo uvedené, že maily mali byť odosielané z adresy [REDACTED], pričom takáto mailová adresa nikdy neexistovala a jemu mala byť pridelená mailová adresa [REDACTED]. Podľa sťažovateľa obsah jednotlivých mailových správ bol žalovaným „špekulatívne utváraný, pretváraný až dotváraný a nakoniec zjavne zmätočne interpretovaný“. Sťažovateľ tvrdí, že žalovaný mu v uvedenej súvislosti nič nevytkol ani ústne, ani písomne, hoci o týchto mailoch mal okamžitú vedomosť, keďže sú on-line zálohované, nedal mu možnosť vyjadriť sa k závažnému porušeniu služobnej disciplíny a jeho služobné hodnotenia boli vždy kladné. V uvedenej veci podľa sťažovateľa „nedošlo k žiadnemu zneužitiu symbolov štátnej služby (podpis a symboly sú priradované automaticky e-mailovým klientom, navyše e-mailové správy neboli opatrené zaručeným elektronickým podpisom a z hľadiska hmotného práva tak nie sú písomným právnym úkonom, ale iba dátami (súhrnom znakov)... nedošlo k žiadnemu zneužitiu štátnej služby a môjho postavenia, ani k vykonávaniu nedôstojnej činnosti, ani k požadovaniu výhod či šíreniu nepravdivých informácií či inému nekalému konaniu nezlučiteľnému s výkonom štátnej služby (podotýkam, že som bol zaradený na oddelení zahraničných vzťahov, protokolu a vonkajších vzťahov MV SR, t. j.

komunikácia s tretím osobami i mimo verejného sektora logicky patrila k mojej práci)... žalovaný nijak nekonkretizoval, v čom malo spočívať moje protiprávne konanie, jeho následky a aké konkrétne výhody (prospech) som mal získať (žiadne som totiž nezískal), čím som mal vedome naplniť poškodzovanie povesti služobného úradu a nekonkretizoval ani ďalšie krivé obvinenia, ktoré sú obsahom písomnosti žalovaného č. OÚ-PP-30-73/2011... žalovaný ma neoboznámil so služobným poriadkom vydaným podľa § 75 zákona č. 400/2009 Z. z., v ktorom upravil, ktoré porušenie povinnosti štátneho zamestnanca sa považuje za závažné porušenie služobnej disciplíny...

... Žalovaný si mal splniť svoju dôkaznú povinnosť predložením listinného dôkazu s mojím podpisom o oboznámení sa so služ. predpismi na úseku mailovej komunikácie, čo však v konaní neučinil. Žalovaný dokonca na svojom serveri ani nedisponuje originálmi sporných mailových správ, žalovaný súdu nedoručil server so zálohou e-mailových správ a unikátnou IP adresou môjho služobného počítača, ale CD nosič s kópiou údajných e-mailovými správami, ktoré si však dokáže vyprodukovať každý bežný užívateľ. Všetky jeho tvrdenia v konaní sú dôkazne absolútne ničím nepodložené, žalovaný už ani nemôže preukázať autenticitu správ ako aj ich odosielanie z môjho služobného počítača a žalovaný tak neunesol dôkazné bremeno jeho tvrdení.“.

Sťažovateľ argumentuje tým, že závažné porušenie služobnej disciplíny „musí byť ex lege taxatívne vymedzené v služobnom poriadku. Žalovaný mal zákonnú povinnosť služobný poriadok vydať a oboznámiť ma s ním, avšak túto základnú povinnosť si vôbec nesplnil...

Nemožno nechať bez významu, že ani služobný poriadok vydaný žalovaným dňa 30. 12. 2013 konanie, pre ktoré so mnou bol žalovaným okamžite skončený služobný pomer, nekvalifikuje ako závažné porušenie služobnej disciplíny.

... Ani v prípade, ak by ma služobný úrad bol s jeho obsahom oboznámil, porušenie povinností užívateľom uvedených v čl. 6 ods. 1 a 2 pokynu nie je možné kvalifikovať ako závažné porušenie služobnej disciplíny.

... Svedkami bolo navyše zreteľne potvrdené, že služobný e-mail pracovníci MV SR bežne používali i na súkromné účely a za uvedené konanie žiaden z pracovníkom nebol nikdy nijak postihnutý a ani sankcionovaný.“.

Sťažovateľ ďalej tvrdí, že okamžité skončenie štátnozamestnaneckého pomeru mu bolo dané za osem, a nie za šesť skutkov, pričom „žalovaný ani konkrétne nešpecifikoval ktorých 6 z 8 skutkov má byť podľa neho skutočným dôvodom pre podanie okamžitého skončenia štátnozamestnaneckého pomeru.“ Sťažovateľ nesúhlasí ani so záverom krajského súdu o dodržaní dvojmesačnej subjektívnej prekluzívnej lehoty, keďže okamžité skončenie pracovného pomeru z 19. decembra 2011 sa týkalo aj emailovej správy z februára 2011 (v sťažnosti zjavne nesprávne uvedený rok 2012, pozn.). Podľa sťažovateľa sa uvedené emailové správy nachádzali na serveri žalovaného, t. j. boli od začiatku vo sfére jeho dispozície, preto neobstojí skutočnosť, že žalovaný na tieto zistenia potreboval „kontrolu polície – inšpekčnej služby pri preverovaní trestného oznámenia, o ktorého obsahu sa dodnes nič nevie, pretože bolo vyfabrikované a následne utajené.

... Ďalším aktom zmätočnosti rozhodnutia krajského súdu je jeho záver o tom, že e-mailovými správami som mal porušiť pokyn MV SR č. 6/2011 zo dňa 18. 05. 2011, t. j. e-mailami zaslanými od februára 2012 som mal porušiť pokyn MV SR č. 6/2011, ktorý však bol vydaný až následne dňa 18. 05. 2011...“.

Podľa sťažovateľa krajský súd nesprávne vyhodnotil skutočnosť, že v čase, keď bolo dané okamžité skončenie štátnozamestnaneckého pomeru, nebola účinná právna úprava o ochrane súkromia na pracovisku (§ 13 ods. 4 a 7 Zákonníka práce). Podľa sťažovateľa ochrana súkromia bola v rozhodnom čase a je „zakotvená v osobitných zákonoch, čo však pre krajský súd paradoxne znamená legálnu možnosť zamestnávateľa narušovať súkromie zamestnanca na pracovisku alebo v spoločných priestoroch bez toho, aby ho na to vopred upozornil“. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na ustanovenia zákona č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o ochrane pred odpočúvaním) v znení neskorších predpisov, ktoré žalovaný „flagrantne porušil, aby protizákonným spôsobom zadovážil podľa neho dôkazy o závažnom porušení služobnej disciplíny žalobcom“. Obdobne poukazuje na zákon č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje aj „ochranu súkromia

a ochranu spracúvania osobných údajov v oblasti elektronických komunikácií“. Sťažovateľ napokon poukazuje aj na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo veci Halfordová proti Spojenému kráľovstvu, v ktorom tento rozhodol, že čl. 8 dohovoru *„je aplikovateľný na sťažnosti týkajúce sa tak služobných, ako aj domácich telefónov v prípade ich odpočúvania, t. z. aj zaznamenávania správ prenášaných koncovými zariadeniami elektronickej komunikácie podľa slovenského právneho poriadku, a že došlo k porušeniu tohto článku pokiaľ boli odpočúvané hovory uskutočňované zo služobných telefónov sťažovateľky“*.

Keďže konajúce súdy nerešpektovali uvedené ustanovenia zákonov, prípadne relevantnú judikatúru najvyššieho súdu, ústavného súdu a ESLP, boli podľa sťažovateľa porušené označené práva podľa ústavy a dohovoru a taktiež princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy.

Na základe tejto argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnutý rozsudok najvyššieho súdu zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a zároveň sťažovateľovi prizná úhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s namietaným porušením čl. 1 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu z 25. septembra 2014

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným

(všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému rozsudku krajského súdu – ktorým tento zmenil rozsudok okresného súdu – podal sťažovateľ dovolanie, v ktorom namietal, že mu krajský súd odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), že v konaní došlo k inej vade, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 241 ods. 2 písm. b) OSP] a napadnutý rozsudok krajského súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP]. Najvyšší súd dovolacie námietky – ktoré sú v podstatnej časti totožné s argumentáciou sťažovateľa v jeho sťažnosti – preskúmal a napadnutým rozsudkom z 12. septembra 2016 dovolanie zamietol. Právomoc, ktorú najvyšší súd uplatnil pri vecnom prieskume dovolania sťažovateľa, v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto túto časť jeho sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s namietaným porušením čl. 1 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu z 12. septembra 2016

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať taký návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu a preskúmať ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom

na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 12. septembra 2016 zamietol dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu z 25. septembra 2014, ktorým tento zmenil rozsudok okresného súdu a žalobu sťažovateľa zamietol. Najvyšší súd poukázal na rozsudky súdov nižšieho stupňa, na odvolanie žalovaného a na dovolanie sťažovateľa. Následne sa vysporiadal s jednotlivými dovolacími námietkami sťažovateľa. K námietke sťažovateľa, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom pre nemožnosť zúčastniť sa pojednávania, na ktorom krajský súd vyhlásil napadnutý rozsudok, najvyšší súd uviedol:

«10.1. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 132/2001, ktoré bolo publikované ako judikát R 57/2002 uviedol, že účastníci konania musia byť riadne a včas upovedomení nielen o dátume a čase nariadeného pojednávania, ale tiež o mieste, kde sa pojednávanie má konať, a to tak, aby o ňom nemohli vzniknúť žiadne pochybnosti. Ak boli účastníci chybné upovedomení o tom, že pojednávanie sa uskutoční v inej pojednávacej miestnosti než tej, v ktorej bola vec z tohto dôvodu bez ich účasti prejednaná a rozhodnutá, išlo o nesprávny postup súdu, ktorým im bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

10.2. Závery, na ktorých spočíva judikát R 57/2002, je potrebné uplatňovať vždy so zreteľom na individuálne okolnosti tej - ktorej prejednávanej veci. Realita života prináša aj možnosť, že v čase od vytýčenia pojednávania do jeho uskutočnenia sa z rôznych dôvodov (napríklad v dôsledku rekonštrukcie sídla súdu) pojednávanie nemôže uskutočniť v tej pojednávacej miestnosti súdu, ktorá bola v predvolaní na pojednávanie označená ako miestnosť, v ktorej sa bude pojednávať. Uvedený judikát zdôraznil, že účastník má byť riadne informovaný nielen o čase pojednávania, ale aj o jeho mieste. Takúto informáciu ale získa účastník nielen vtedy, ak je v oznámení o uskutočnení odvolacieho pojednávania uvedené číslo pojednávacej miestnosti, v ktorej súd napokon vec prejednal a rozhodol,

ale aj vtedy, ak je v oznámení uvedené iné (neskôr zmenené) číslo pojednávacej miestnosti, avšak príslušný oznam vyhotovený najneskôr pred začatím pojednávania a vhodne umiestnený napríklad na dverách pôvodne určenej pojednávacej miestnosti umožní účastníkovi zistiť, v ktorej miestnosti súdu sa uskutoční pojednávanie.

10.3. V danom prípade zo spisu (č. l. 435) vyplýva, že dovolateľ bol odvolacím súdom upovedomený o tom, že odvolacie pojednávanie sa uskutoční 25. septembra 2014 o 9.20 hod. v miestnosti č. 41 nachádzajúcej sa v budove Krajského súdu v Bratislave. Zo zápisnice o tomto pojednávaní, ktorá je v spise na č. l. 441, vyplýva, že odvolacieho pojednávania, ktoré začalo vo vopred stanovený čas, sa od samého začiatku zúčastnila poverená zamestnankyňa žalovaného; žalobca sa naň ale dostavil až pri vyhlasovaní rozsudku.

10.4. Zo záznamu o okolnostiach týkajúcich sa zmeny pojednávacej miestnosti, ktorý na základe výzvy dovolacieho súdu vyhotovil 8. júna 2016 predseda príslušného senátu odvolacieho súdu (poznámka dovolacieho súdu: tento záznam je súčasťou spisu dovolacieho súdu), vyplýva, že odvolací súd vytýčil termín pojednávania 26. marca 2014. Podľa rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave v znení, ktoré platilo v čase vytýčenia pojednávania, bola senátu „9 Co“ pridelená pojednávacia miestnosť č. 41. S účinnosťou od 1. júla 2014 (Dodatkom č. 6 k rozvrhu práce na rok 2014) bola ale tomuto senátu pridelená pojednávacia miestnosť č. 63. Vec prejednávajúci senát na túto zmenu reagoval v praxi vždy tak, že na pojednávacej miestnosti č. 41 bol pri pojednávaní uskutočnených po 1. júli 2014 uverejnený oznam o tom, že sa pojednáva na č. 63. Tento postup zachoval odvolací senát aj v preskúmvanej veci, čo napokon potvrdzuje aj tá skutočnosť, že zástupkyňa žalovaného sa riadne a včas dostavila ešte pred pojednávaním do pojednávacej miestnosti č. 63 (i keď žalovanému - tak, ako žalobcovi - bolo doručené upovedomenie o tom, že odvolací súd bude pojednávať v miestnosti č. 41). Najvyšší súd konštatuje, že údaje, ktoré vyplývajú zo spisu, nespochybňujú správnosť obsahu tohto záznamu spísaného predsedom odvolacieho senátu.

10.5. Najvyšší súd už vo viacerých rozhodnutiach zdôraznil význam zásady, podľa ktorej právo patrí bdelym (pozorným, ostražitým, opatrným), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu, uplatnenie a výkon svojich práv, neodkladajú svoje osobné rozhodnutia týkajúce sa výkonu práv na poslednú chvíľu, svoje procesné úkony pripravujú

s dostatočným časovým predstihom, nespoliehajú sa na náhodu, predvídajú aj možnosti vzniku komplikácií sťažujúcich výkon práv a ich uplatnenie v prebiehajúcim konaní (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 181/2015, 2 Cdo 326/2015, 3 Cdo 248/2006, 4 Cdo 26/2014, 5 Cdo 348/2013, 6 ECdo 43/2013, 7 Cdo 72/2015, 8 Cdo 482/2015). Táto zásada je plne opodstatnená aj v prípade práva účastníka konania zúčastniť sa odvolacieho pojednávania. Obsah spisu nedáva v danom prípade podklad pre záver, že žalobca sa správal v súlade s touto zásadou.

10.6. Z vyššie uvedených dôvodov je predmetná námietka žalobcu neopodstatnená.»

K námietke, že krajský súd odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom tým, že nedostatočne odôvodnil napadnutý rozsudok, najvyšší súd uviedol:

«11. Podľa názoru dovolateľa je rozhodnutie odvolacieho súdu nedostatočne odôvodnené až do tej miery, že je nepreskúmateľné; v nepreskúmateľnosti vidí žalobca procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p...

11.2. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou najvyššieho súdu (R 111/1998) považovaná za procesnú vadu („inú vadu konania“) nezakladajúcu prípustnosť dovolania. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdili viaceré rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015). Ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 O. s. p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.“.

11.3. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk

najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dodáva, že obsah spisu neposkytuje žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri *Sutyazhnik proti Rusku*, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (*Ryabykh proti Rusku*, rozsudok z roku 2003). V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny dôvod, aby na preskúmvanú vec bola aplikovaná druhá veta uvedeného stanoviska.

11.4. *Dovolateľ teda v preskúmvanej veci nedôvodne namieta, že mu (ním tvrdenými nedostatkami odôvodnenia napadnutého rozsudku) bola odňatá možnosť pred súdom konať.»*

K námietke sťažovateľa, že krajský súd ho nevyzval na možnú aplikáciu ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri rozhodovaní veci nebolo použité v zmysle § 213 ods. 2 OSP, najvyšší súd uviedol:

«12. Žalobca zastáva názor, že odvolací súd nerešpektoval postup v zmysle § 213 ods. 2 O. s. p. Toto ustanovenie ukladalo odvolaciemu súdu, aby pred rozhodnutím o odvolaní v prípade, ak je toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a bolo pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzval účastníkov konania vyjadriť sa k možnému použitiu tohto „nového“ ustanovenia.

12.1. *K dôsledkom nerešpektovania procesného postupu odvolacieho súdu upraveného ustanovením § 213 ods. 2 O. s. p. najvyšší súd zaujal stanovisko v judikáte R 33/2011, v ktorom konštatoval, že pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníka konania (procesnú stranu) v zmysle § 213 ods. 2 O. s. p., aby sa vyjadril k možnému použitiu tohto ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.*

12.2. Zo spisu nevyplýva, že by odvolací súd aplikoval („nové“) ustanovenie, ktoré pred ním už neaplikoval súd prvej inštancie. Skutočnosť, že na podklade rovnakých ustanovení dospeli oba súdy k odlišným právnym záverom, nemožno považovať z hľadiska § 213 ods. 2 O. s. p. za právne významnú.

12.3. Napokon, žalobca v dovolaní nekonkretizoval, ktoré ustanovenie (predtým údajne nepoužitú súdom prvej inštancie) aplikoval odvolací súd, a teda na ktoré ustanovenie sa podľa jeho názoru vzťahuje ním tvrdené zanedbanie povinnosti odvolacieho súdu postupovať podľa § 213 ods. 2 O. s. p.

12.4. Z uvedených dôvodov považuje dovolací súd predmetnú námietku žalobcu za neopodstatnenú.»

K námietke sťažovateľa, že v konaní došlo k inej vade, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, najvyšší súd poukázal na to, že v konaní krajského súdu sa nepreukázal tento dovolací dôvod, keďže nezistil vady pri vykonávaní dôkazov a ich hodnotení ani pri posudzovaní splnenia povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti, a tak aj o závere o unesení dôkazného bremena – konkrétne preukázania tvrdenia, že okamžité skončenie štátnozamestnaneckého pomeru bolo neplatné. Najvyšší súd tiež dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu spĺňa zákonom predpísané náležitosti. K námietke viazanosti odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa a vykonaním dokazovania v odvolacom konaní najvyšší súd poukázal na to, že krajský súd «v napadnutom rozsudku konštatoval, že „súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav vo veci, vec ale neposúdil správne po právnej stránke“ (vid' konštatovanie odvolacieho súdu vyjadrené v prvom odseku na str. 6 jeho rozsudku). Skutočnosť, že odvolací súd na pojednávaní zopakoval dokazovanie viacerými listinnými dôkazmi, neznamená rozpor s týmto jeho konštatovaním. Žalobcom namietaná okolnosť, že nešlo o žiadne „nové“ dôkazy, je tu bez právneho významu.

17.3. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu bol postup odvolacieho súdu v súlade so zákonom a nemohol založiť inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.».

Najvyšší súd poukázal na námietku sťažovateľa, podľa ktorej v konaní boli ako dôkaz použité mailové správy získané v rozpore s právnymi predpismi a s právom na ochranu súkromia sťažovateľa. Najvyšší súd v tejto súvislosti citoval čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 a čl. 22 ods. 2 ústavy poukázal na právo podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a základné právo podľa čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd. Následne uviedol tieto úvahy a právne závery:

«19.1. Predmetné právo (právo na súkromie, pozn.) sa v najzreteľnejšej podobe vzťahuje na sféru rýdzo súkromnú, v ktorej jednotlivec koná v celom rozsahu slobodne a plne autonómne. Avšak vtedy, keď jednotlivec (ako zamestnanec) koná v pracovnom prostredí zamestnávateľa, má jeho právo na ochranu súkromia predsa len čiastočne iných charakter. Ani tam, kde má zamestnanec plniť pracovné úlohy, nestráca právo na súkromie, v istom zmysle a rozsahu mu tu ale konkurujú práva zamestnávateľa. Na pracovisku vtedy dochádza k stretu práva zamestnanca na ochranu súkromia s iným právom, a to právom zamestnávateľa poznať, ako zamestnanec plní svoje pracovné alebo služobné povinnosti, ako rešpektuje zákonom stanovené zákazy a obmedzenia a aj to, ako a na aké účely využíva elektronickú komunikáciu pomocou techniky vo vlastníctve zamestnávateľa. Zamestnávateľ má tiež bezpochyby právo sledovať, ako (štátni) zamestnanci dodržia pracovnú dobu a ako ju využívajú.

19.2. Pokiaľ zamestnávateľ vo vnútroorganizačnom predpise zakáže zamestnancom využívať pridelenú výpočtovú techniku na súkromné účely, musí mať primeraný prostriedok na kontrolu toho, či sa tento zákaz rešpektuje (a keď nerešpektuje, tak v akej miere); rovnako musí mať možnosť získať prípadný dôkaz o tom, že zamestnanec zákaz nedodržel. Je tiež logické, že keď zamestnávateľ v niektorom prípade pristúpi k vykonaniu takto zameranej kontroly, dôvodne vychádza z predpokladu, že elektronická pošta zamestnanca, s ktorou príde pri kontrole do styku, je pošta pracovnej povahy. Pokiaľ pri vykonávaní takejto kontroly zamestnávateľ zistí, že ide o elektronickú komunikáciu zamestnanca súkromnej povahy, treba na prípadný „zásah“ do súkromia zamestnanca hľadiť ako na vedľajší (sekundárny) poznatok z kontrolnej aktivity zamestnávateľa.

19.3. Ak určitý zamestnávateľ (služobný úrad) v niektorom prípade považuje za skutkový základ a dôvod pre skončenie pracovného (štátnozamestnaneckého) pomeru obsah elektronickej komunikácie odoslanej zamestnancom z počítača, ktorý mu bol

pridelený, aby ho využíval pri plnení svojich pracovných (služobných) povinností, súd sa v občianskom súdnom konaní o určenie neplatnosti zrušovacieho prejavu zamestnávateľa spravidla nezaobíde bez oboznámenia sa s touto komunikáciou. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu môže súd, rešpektujúc princíp legality, legitimacy a proporcionality, v takom prípade vykonať dokazovanie aj elektronickou komunikáciou zamestnanca a z výsledkov vykonaného dokazovania pri rozhodovaní vychádzať. Pri zachovaní uvedených princípov môže ísť v praxi o taký prípad napríklad vtedy, keď je medzi oboma konkurujúcimi si právami zreteľný nepomer v prospech záujmu zamestnávateľa a okolnosti prejednávanej veci výrazne preferujú jeho právo na súdnu ochranu pred právom zamestnanca na ochranu súkromia.

19.4. V danom prípade žalobca neodoslal predmetné správy z elektronickej adresy, ktorú by si sám zriadil pre svoje osobné účely mimo sféry služobného úradu – napríklad za použitia verejne dostupných (internetových) serverov. E-mailovú adresu (schránku) zriadil žalovaný na to, aby prostredníctvom nej žalobca plnil svoje služobné povinnosti. Zriadená elektronická adresa obsahovala doménové meno (viď „minv.sk“), ktorá zreteľne vyjadrovala, že ide o adresu nezriadenú žalobcom, a ktorá zároveň identifikovala toho, kto ju zriadil (žalovaného).

19.5. Žalobca bol upozornený na zákaz používania elektronickej pošty na súkromné účely. Takýto zákaz obsahoval už vnútroorganizačný dokument z 18. decembra 2002 založený na č. l. 119 spisu, ako aj Pokynom zrušený obdobný dokument z 15. januára 2009 č. 1/2009 (účinný v čase odosielania prvej časti e-mailových správ uvedených v okamžitom skončení) a napokon tiež samotný Pokyn (účinný v čase odosielania zvyšnej časti e-mailových správ uvedených v okamžitom skončení). Podľa vyjadrenia svedka [REDACTED] sa takéto dokumenty u žalovaného zverejňovali aj pri registrácii k používaniu internetu (viď č. l. 70 spisu). Pokyn, ako potvrdila svedkyňa [REDACTED] (viď č. l. 247 spisu), bol v elektronickej podobe odoslaný všetkým zamestnancom (viď tiež fotokópiu dokladu o takom rozoslaní, ktorá sa nachádza na č. l. 340 spisu). V konaní bolo preukázané, že žalobca tento zákaz nerešpektoval.

19.6. Zo spisu nevyplýva, že by žalovaný sústavne, priebežne monitoroval všetku elektronickú poštu žalobcu. V danom prípade sa spätne zameral len na jej časť a iba s ňou sa oboznámil, pričom zachoval náležitú mieru, v ktorej použil jej obsah pre svoje

rozhodnutie pracovnoprávnej povahy. Zo strany zamestnávateľa síce došlo k preskúmaniu časovo a vecne obmedzenej časti korešpondencie žalobcu, nedošlo ale k preskúmaniu akýchkoľvek iných dát a dokumentov, ktoré boli uložené na jeho počítači. Monitorovanie zo strany zamestnávateľa bolo teda rozsahovo obmedzené a primerané dôvodom, ktoré zamestnávateľa k tomu viedli. V skutkovom deji opísanom v rozhodnutiach súdov (na začiatku ktorého bolo počudovanie jedného z adresátov elektronickej pošty odoslanej žalobcom nad obsahom jemu doručenej správy, a na konci ktorého bol písomný podkladový materiál vypracovaný sekciou kontroly a inšpekčnej služby žalovaného) takto žalovaný v pozícii zamestnávateľa spätne a len na základe vonkajšieho podnetu preveroval, či a ako žalobca rešpektoval služobné povinnosti a obmedzenia vyplývajúce pre štátneho zamestnanca zo zákona č. 400/2009 Z. z.

19.7. Zistenia, ku ktorým dospel žalovaný v rámci ním takto vykonanej kontroly, nasvedčujú tomu, že obsah žalobcom odoslaných správ sa významne dotkol aj sféry záujmov (práv) žalovaného. Pokiaľ totiž niektoré e-mailové správy odoslané žalobcom z jemu prideleného (služobného) počítača obsahovali nielen údaje o jeho titule, krstnom mene a priezvisku, ale aj o jeho pracovnom (služobnom) zaradení u žalovaného, dokonca aj symboliku žalovaného (jeho logo so štátnym znakom) a slovné označenie „Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky“, je pri celkovom charakterizovaní týchto správ nepostačujúce vychádzať iba z ich obsahu, slovného vyjadrenia a použitých formulácií a odoslané e-mailové správy žalobcu považovať za rýdzo súkromnú komunikáciu. Elektronická komunikácia s takouto symbolikou a označením sa totiž navonok prezentuje a jej adresátmi vníma ako správa, ktorá sa tak alebo onak týka tiež inštitúcie, z ktorej sú e-mailové správy odosielané. Taká správa nemôže z hľadiska práva na súkromie požívať rovnakú ochranu, ako správa bez uvedenej symboliky a označenia žalovaného.»

Pokiaľ ide o odkaz sťažovateľa na rozsudok ESLP vo veci Halfordová proti Spojenému kráľovstvu, najvyšší súd uviedol, že podstatou uvedeného rozhodnutia je «právny záver, že súkromná korešpondencia nestráca svoj súkromný charakter ani vtedy, keď je posielaná z pracoviska.

20.1. ESLP ale v rozhodnutí z 12. januára 2016 (Bărbulescu proti Rumunsku) dospel k záveru, že monitoring komunikácie konkrétneho zamestnanca počas pracovnej doby

na počítači, ktorý používal na plnenie pracovných povinností, nie je v rozpore s čl. 8 Dohovoru, teda nezasahuje do práva na ochranu súkromia. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva prípustnosť toho, aby zamestnávateľ pri rešpektovaní zásady legality, legitimacy a proporcionality sledoval súkromnú elektronickú poštu zamestnanca odosielanú počas pracovnej doby. ESLP, zaoberajúc sa otázkou konfliktu medzi právom zamestnanca na rešpektovanie jeho súkromia a právom zamestnávateľa overovať, či zamestnanci v pracovnom čase plnia svoje pracovné úlohy, favorizoval záujem zamestnávateľa.

20.3. I keď rozhodnutie ESLP vo veci Bărbulescu proti Rumunsku bolo vydané v čase nasledujúcom po rozhodnutí, ktoré je v danom prípade napadnuté dovolaním žalobcu, je potrebné naň prihliadnúť aj v danom prípade. Najvyšší súd už vo svojom skoršom rozhodnutí sp. zn. 8 MCdo 4/2014 uviedol, že „nový právny názor sa aplikuje do minulosti (retrospektívne). Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza“. Tento názor zastáva dovolací súd aj v preskúmvanej veci.

20.4. Žalovaným predložené dôkazné prostriedky (e-mailové správy) nemožno v okolnostiach daného prípadu považovať za procesne neprípustné, ktoré by nemohli predstavovať zákonný podklad pre obstaranie skutkových zistení súdu. Predmetnú námietku žalobcu preto dovolací súd vyhodnotil ako neopodstatnenú.

21. Na pojednávaní pred súdom prvej inštancie, ktoré sa uskutočnilo 22. mája 2013, súd z elektronického nosiča (CD) predloženého žalovaným zistil, že obsahuje elektronickú komunikáciu žalobcu; žalobca ani žalovaný sa k nej nevyjadrili (viď č. l. 250 spisu). Súd prvej inštancie (a odvolací súd v zhode s ním) dospel k záveru, že e-mailové správy, ktoré žalovaný uviedol v okamžitom skončení, boli odoslané z elektronickej adresy žalobcu. Dovolací súd považuje za opodstatnený zhodný názor súdov, že k chybnému označeniu odosielajúcej adresy v okamžitom skončení ([REDACTED]) došlo len v dôsledku omylu.».

K námietke sťažovateľa, že krajský súd nerozhodol o jeho odvolaní proti výroku o trovách konania, najvyšší súd uviedol:

„22. Dovolateľ namieta, že odvolací súd rozhodol iba o odvolaní žalovaného, nie však aj o odvolaní žalobcu proti výroku prvostupňového rozsudku o trovách konania. Vychádzajúc len z textu rozhodnutia napadnutého dovolaním (jeho záhlavia a odôvodnenia)

sa javí, že táto námietka je (alebo môže byť) opodstatnená. Na druhej strane ale nie je vylúčené, že odvolací súd mal pri rozhodovaní na pamäti aj odvolanie žalobcu a o jeho odvolaní v skutočnosti aj rozhodol, opomenul to ale adekvátne vyjadriť. Vzhľadom na právne názory odvolacieho súdu zastávané vo veci samej je takmer isté, že ak by odvolací súd rozhodol (resp. ak rozhodoval) aj o odvolaní žalobcu, nebol by výrok jeho rozsudku iný.“

K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci krajským súdom najvyšší súd uviedol:

«23.2. Štátny zamestnanec je povinný zdržať sa konania, ktoré by mohlo viesť ku konfliktu záujmu služobného úradu s osobnými záujmami, najmä nezneužívať informácie získané v súvislosti s vykonávaním štátnej služby na vlastný prospech alebo na prospech iného (§ 60 ods. 1 písm. d/ zákona č. 400/2009 Z. z.). Štátny zamestnanec je povinný vykonávať služobné úlohy, ktoré sú v súlade s opisom činností jeho štátnozamestnaneckého miesta (§ 60 ods. 1 písm. h/ zákona č. 400/2009 Z. z.).

23.3. Podľa § 61 ods. 1 písm. a/, c/ a f/ zákona č. 400/2009 Z. z. štátny zamestnanec nesmie vykonávať činnosť, ktorá je nedôstojná z hľadiska vykonávania štátnej služby, požadovať dary alebo iné výhody, alebo navádzať iného na poskytovanie darov alebo iných výhod v súvislosti s vykonávaním štátnej služby, používať symboly spojené s vykonávaním štátnej služby na osobný prospech.

24. Dovolateľ tvrdí, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil v dôsledku zaujatia chybného záveru, podľa ktorého bol daný dôvod pre okamžité skončenie, lebo žalobca sa dopustil závažného porušenia služobnej disciplíny. Podľa názoru žalobcu taký dôvod neexistoval.

24.1. Povinnosť dodržiavať služobnú disciplínu patrí k základným povinnostiam štátneho zamestnanca vyplývajúcim z jeho štátnozamestnaneckého pomeru. Táto povinnosť spočíva v plnení povinností (rešpektovaní obmedzení) vyplývajúcich z ustanovení § 60 a § 61 zákona č. 400/2009 Z. z. Uvedený zákon rozlišuje menej závažné porušenie služobnej disciplíny a závažné porušenie služobnej disciplíny. Porušenie služobnej disciplíny najvyššej intenzity (závažné porušenie) je dôvodom pre okamžité skončenie štátnozamestnaneckého pomeru podľa § 51 zákona č. 400/2009 Z. z. Vzhľadom na

charakter tohto ustanovenia, ktoré patrí k právnym normám s neurčitou (abstraktnou) hypotézou, je vždy úlohou súdu, aby podľa svojho uváženia, s ohľadom na okolnosti prípadu, sám túto hypotézu vymedzil. Je na ňom, aby posúdil, či sa štátny zamestnanec dopustil porušenia pracovnej disciplíny, a v prípade kladného záveru aby vyriešil otázku, k porušeniu služobnej disciplíny akého stupňa došlo. Pri týchto úvahách nie je súd obmedzovaný žiadnymi konkrétnymi hľadiskami, či hranicami, vždy berie do úvahy špecifiká prejednávanej veci. Pojem „závažné porušenie služobnej disciplíny“, napriek tomu, že od jeho vymedzenia závisí možnosť a rozsah postihu štátneho zamestnanca, zákon č. 400/2009 Z. z. nedefinuje a ani neustanovuje, z akých hľadísk treba vychádzať pri jeho interpretácii. Jedným zo základných hľadísk pri rozhodovaní o postihu za porušenie služobnej disciplíny je však bezpochyby intenzita porušenia služobnej disciplíny, služobných povinností a zo zákona vyplývajúceho obmedzenia štátneho zamestnanca; aj hodnotenie tejto intenzity závisí od konkrétnych okolností.

24.2. Dovolateľ tvrdí, že žalovaný obsah e-mailových správ špekulatívne dotváral a zmätočne interpretoval; obsah spisu ale toto tvrdenie (uvedené už v žalobe) nepotvrďuje. Na tom nič nemení skutočnosť, že v okamžitom skončení nebol zachytený úplný text správ a že žalovaný v okamžitom skončení vyjadril len ich podstatné časti a zmysel.

24.3. K argumentácii žalobcu, že žalovaný mu nikdy odosielanie e-mailových správ nevytkol, hoci o nich musel mať vedomosť, dovolací súd uvádza, že ak by táto námietka bola prípadne opodstatnená, tvrdený postoj žalovaného nemožno chápať ako odsúhlasenie alebo schvaľovanie konania žalobcu. Táto námietka teda v ničom neznižuje intenzitu nerešpektovania povinností a obmedzení konania žalobcu ako štátneho zamestnanca.

24.4. I keď bol žalobca zaradený na útvar, pri ktorom je celkom bežný aj e-mailový kontakt s osobami mimo verejného sektora, neznamená to, že obsah správ odosielaných žalobcom je z hľadiska § 51 zákona č. 400/2009 Z. z. bez významu. Každý písomný prejav (e-mail nevynímajúc) je vždy vizitkou toho, kto ho robí. Pokiaľ je zrejmé, že ide o prejav toho, kto koná výlučne len ako súkromná osoba, vytvára naformulovanie a obsah správy obraz iba o jeho osobných, osobnostných, intelektuálnych a kultúrnych stránkach. Ak sú ale k prejavu (e-mailovej správe) pripojené ďalšie zložky, napríklad slovné alebo grafické znaky, ktoré sa netýkajú iba osoby bezprostredného odosielaťľa, ale tiež jeho zamestnávateľľa, prekračuje odosielaťľa správa hranice rýdzo osobného prejavu

odosielateľa a, ak z nej nevyplýva niečo iné, stáva sa v určitom zmysle nositeľom informácie aj o inštitúcii (zamestnávateľovi), z elektronickej siete ktorej sa správa odosiela, prípadne za ktorú odosielateľ správy koná. Otázka, či takéto slovné alebo grafické znaky pripája k odosielanej správe sám jej bezprostredný odosielateľ, alebo ich automaticky priraduje elektronické zariadenie (server) používané inštitúciou, je z tohto aspektu bez významu. Dovolací súd len na doplnenie poukazuje na výpoveď svedka [REDACTED], ktorý uviedol, že meno a priezvisko elektronickej pošty generuje u žalovaného server, avšak „podpisovú doložku určí zamestnanec sám“ (viď č. l. 69 spisu).

24.5. Odvolací súd správne vystihol, že žalobca elektronickou komunikáciou používajúcou označenia a symboly žalovaného závažným spôsobom porušil služobnú disciplínu, povinnosti a zákonné obmedzenia štátneho zamestnanca. Žalobca aj podľa právneho názoru dovolacieho súdu konal v rozpore so zákonom a spôsobom, ktorý je nehodný štátneho zamestnanca a nedôstojný z hľadiska vykonávania štátnej služby; na súkromné účely totiž – podľa výsledkov vykonaného dokazovania – zneužíval symboly spojené s výkonom štátnej služby a, neprimerane zdôrazňujúc význam svojej osoby a zastávanej funkcie (pracovného zaradenia), domáhal sa vstupu na rôzne akcie, ktoré v ničom nesúviseli s plnením úloh štátneho zamestnanca. Aj z pohľadu dovolacieho súdu bolo pri zvažovaní intenzity porušenia služobnej disciplíny významné tiež to, že žalobca takto nekonal len v jednom prípade, ale opakovane, vo viacerých prípadoch.

24.6. Intenzitu dopadov konania žalobcu (a jeho kvalifikácie ako závažného porušenia služobných povinností) neznižuje tá skutočnosť, že v určitom období na pracovisku žalovaného súkromné elektronické správy posielali aj iné osoby. Napokon, k okamžitému skončeniu nedošlo čisto z dôvodu odoslania správ nesúvisiacich s plnením úloh štátneho zamestnanca (teda nie výlučne preto, že elektronickejšiu poštu nepoužíval len na služobné účely), ale predovšetkým z dôvodu obsahu správ a toho, čo nimi žalobca sledoval. Nezanedbateľnou bola teda formálna a obsahová stránka odoslaných správ, medzi iným to, že žalobca sa v hrubom rozpore s povinnosťami a zákonnými obmedzeniami štátneho zamestnanca domáhal priznania nepatričných výhod, a tým porušil závažným spôsobom služobnú disciplínu.

25. Žalobca odvolaciemu súdu vytýka, že prehliadol podstatnú okolnosť spočívajúcu v tom, že a/ žalovaný nevydal služobný poriadok (§ 75 zákona č. 400/2009 Z. z.), takže

ani neupravil, ktoré porušenie povinností štátneho zamestnanca považuje za závažné porušenie služobnej disciplíny, b/ ani služobný poriadok, ktorý vydal žalovaný neskôr, nekvalifikuje konanie žalobcu, ktoré bolo popísané v okamžitom skončení, ako závažné porušenie pracovnej disciplíny.

25.1. V zmysle § 75 zákona č. 400/2009 Z. z. služobný úrad vydá služobný poriadok po predchádzajúcom súhlase zástupcov zamestnancov, inak je neplatný. V služobnom poriadku služobný úrad najmä špecifikuje služobné podmienky upravené týmto zákonom a upraví, ktoré porušenie povinností štátneho zamestnanca sa považuje za závažné porušenie služobnej disciplíny.

25.2. Z uvedeného ustanovenia (viď 25.1.) nevyplýva, že by služobný úrad, ktorý dosiaľ nevydal služobný poriadok (a neupravil, ktoré porušenie povinností štátneho zamestnanca sa považuje za závažné porušenie služobnej disciplíny), nemohol okamžite skončiť so štátnym zamestnancom štátnozamestnanecký pomer z dôvodu závažného porušenia služobnej disciplíny.

25.3. Posúdenie, či určité konanie štátneho zamestnanca má alebo nemá znaky závažného porušenia disciplíny, patrí najskôr zamestnávateľovi; v prípade podania žaloby o neplatnosť skončenia služobného pomeru vyhodnocuje správnosť tohto jeho posúdenia súd. Záver, ku ktorému dospel v danom prípade žalovaný (a s ktorým sa v neskôr prebiehajúcim občianskom súdnom konaní stotožnil aj odvolací súd), považuje za plne opodstatnený aj dovolací súd.

26. K tej časti dovolania, v ktorej žalobca odvolaciemu súdu vytkol nezohľadnenie skutočnosti, že okamžité skončenie je odôvodnené šiestimi skutkami z obdobia od 24. februára 2011 do 19. septembra 2011, pričom žalovaný ničím nešpecifikoval, ktorý (ktoré) z nich je (sú) skutočným dôvodom okamžitého skončenia, dovolací súd poukazuje na vysvetlenie podané odvolacím súdom v odôvodnení napadnutého rozsudku.

26.1. Odvolací súd celkom zreteľne a v zhode s názorom dovolacieho súdu uviedol, že postačujúcim pre záver o platnosti okamžitého skončenia je, ak je daný čo i len jeden zákonný dôvod pre okamžité skončenie.

26.2. Aj podľa právneho názoru dovolacieho súdu o taký dôvod išlo (o. i.) v prípade odoslania e-mailovej správy požadujúcej preveriť možnosť občasného zapožičania motorových vozidiel značiek Audi A6 alebo Audi A8 za účelom cestovania v rámci

Európskej únie. Bezpochyby bola takým dôvodom tiež správa adresovaná funkcionárovi Akadémie Policajného zboru v Bratislave, ktorá obsahovala žiadosť o preverenie možnosti presunu študenta z jedného študijného odboru na iný. V rozpore s tým, ako by mal konať generálny štátny radca ministerstva vyznieva e-mailová správa žalobcu, v zmysle ktorej by sa „Škodovka“ mala tešiť z toho, že mu môžu vozidlo poskytnúť tak, ako mu je permanentne po celý rok držaný apartmán v ubytovacom zariadení Ministerstva vnútra Českej republiky. Dovolací súd nemá žiadne pochybnosti ani o tom, že znaky závažného porušenia služobnej disciplíny, ktoré sú relevantné podľa ustanovení § 60 ods. 1 písm. d/ a h/ § 61 ods. 1 písm. a/, c/ a f/ zákona č. 400/2009 Z. z., malo aj odoslanie tých e-mailových správ obsahujúcich symboliku žalovaného a pracovné zaradenie žalobcu u žalovaného, ktorými žiadal zabezpečiť vstupy na spoločenské akcie nesúvisiace s jeho služobným zaradením (napríklad „Miss Znojmo 2011“ a „Miss Fantóm 2011“).

27. Dovolateľ spochybňuje správnosť záveru odvolacieho súdu, podľa ktorého okamžité skončenie bolo žalobcovi dané v rámci zákonom stanovenej dvojmesačnej prekluzívnej lehoty.

27.1. Podľa § 51 ods. 1 veta prvá zákona č. 400/2009 Z. z. služobný úrad môže okamžite skončiť štátnozamestnanecký pomer štátneho zamestnanca, ak štátny zamestnanec porušil závažne služobnú disciplínu. Podľa § 51 ods. 2 zákona č. 400/2009 Z. z. služobný úrad môže okamžite skončiť štátnozamestnanecký pomer podľa odseku 1 iba v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa o dôvode na okamžité skončenie dozvedel, a v prípade závažného porušenia služobnej disciplíny v cudzine aj do dvoch mesiacov po návrate štátneho zamestnanca z cudziny, najneskôr vždy do jedného roka odo dňa, keď tento dôvod vznikol.

27.2. Z ustanovenia § 51 ods. 2 zákona č. 400/2009 Z. z. jednoznačne vyplýva, že pre určenie začiatku plynutia dvojmesačnej subjektívnej lehoty je významné, kedy sa služobný úrad „dozvedel“ o dôvode, pre ktorý môže okamžite skončiť štátnozamestnanecký pomer so štátnym zamestnancom.

27.3. Odvolací súd správne uviedol, že právna úprava tu nedáva žiadny priestor pre výklad, podľa ktorého by táto lehota začala plynúť už na základe predpokladu, že taký dôvod nastane, prípadne na základe domnienky, že služobný úrad o porušení povinnosti štátneho zamestnanca mohol alebo dokonca musel vedieť. Z hľadiska zachovania tejto lehoty nebolo preto ani v preskúmvanej veci významné, kedy sa služobný úrad mohol

(napríklad z údajov ukladaných na server prevádzkovaný žalovaným) dozvedieť o tom, akého obsahu odosiela žalobca e-mailové správy.

27.4. Výsledky vykonaného dokazovania preukázali, že žalovaný na základe telefonátu od bývalého pracovníka polície inicioval 16. októbra 2011 kontrolu, ktorou spätne preveroval, ako žalobca rešpektuje svoje služobné povinnosti; výsledkom tejto kontroly je správa z 8. decembra 2011. Nasledujúcim dňom, to znamená 9. decembra 2011, sa služobný úrad dozvedel od sekcie kontroly a inšpekčnej služby o závažnom porušení služobnej disciplíny, ktorého sa dopustil žalobca. Okamžité skončenie z 19. decembra 2011 mu teda bolo dané v rámci dvojmesačnej prekluzívnej lehoty.

28. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalobca v dovolaní nepodložene uplatnil dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O. s. p. Vzhľadom na to dovolanie žalobcu zamietol ako neopodstatnené (§ 448 CSP).»

Z argumentácie najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku dostatočne vyplýva záver, z akých dôvodov najvyšší súd ako dovolací súd neakceptoval dovolacie námietky sťažovateľa a jeho dovolanie zamietol. Právne závery najvyššieho súdu nie sú arbitrárne ani zjavne neodôvodnené, preto sú ústavne akceptovateľné.

Ústavný súd osobitne zdôrazňuje, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s námietkou sťažovateľa, že mu postupom krajského súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom z dôvodu, že odvolacie pojednávanie sa uskutočnilo v inej pojednávacej miestnosti, ako to bolo uvedené v predvolaní na pojednávanie. Oznámenie o zmene pojednávacej miestnosti bolo v uvedenom prípade oznámené primeraným spôsobom, ktoré napr. umožnilo riadnu účasť zástupcovi žalovaného na pojednávaní. Najvyšší súd sa vysporiadal aj s námietkou o existencii vady podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP v prípade nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu a taktiež sa zaoberal námietkou sťažovateľa, podľa ktorej krajský súd nerešpektoval zásadu viazanosti skutkovým stavom zisteného súdom prvého stupňa. Porovnaním rozsudku okresného súdu z 26. júna 2013 a napadnutého rozsudku krajského súdu z 25. septembra 2014 nemožno akceptovať túto námietku sťažovateľa – krajský súd zjavne vychádzal zo skutkového stavu zisteného okresným súdom – základ skutkových zistení tvorili

špecifikované mailové správy sťažovateľa – ktorých okruh krajský súd nemenil, výsluchy špecifikovaných svedkov (najmä [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]) a dôkazy týkajúce sa vzniku, obsahu a skončenia štátnozamestnaneckého pomeru sťažovateľa. Je zrejmé, že krajský súd len odlišne právne posúdil zistený skutkový stav. Relevantné pri tom najmä bolo, či konanie sťažovateľa možno posúdiť ako závažné porušenie služobnej disciplíny, ktoré môže viesť k okamžitému skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru podľa § 51 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 400/2009 Z. z.“). Z uvedeného dôvodu možno akceptovať aj právny záver najvyššieho súdu, že v prejednávacom prípade krajský súd nepostupoval v rozpore s § 213 ods. 2 OSP, keďže krajský súd len odlišne právne posúdil zistený skutkový stav, pričom z námietky sťažovateľa nie je zrejmé, o aplikáciu ktorého ustanovenia právneho predpisu malo ísť, ktoré pri rozhodovaní veci doteraz nebolo použité a ktoré bolo podstatné pre rozhodnutie.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že krajský súd nerozhodol o jeho odvolaní proti výroku o trovách konania, ústavný súd poukazuje na to, že okresný súd zaviazal žalovaného nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 942,50 €. Sťažovateľ v sťažnosti neuvádza podstatu jeho odvolacích námietok vo vzťahu k trovám konania, možno však predpokladať, že namietal výšku priznanej náhrady. Krajský súd napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu sťažovateľa zamietol, čím sa úspešným účastníkom stal žalovaný, ktorému krajský súd nepriznal náhradu trov (celého) konania – tak ako to vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu. Vychádzajúc z uvedeného sa javí, že rozhodovanie o odvolaní sťažovateľa proti výroku o náhrade trov konania stratilo opodstatnenie. Z argumentácie sťažovateľa v sťažnosti nie je zrejmé, ako napadnutý rozsudok krajského súdu v časti, v ktorej (prípadne) nerozhodol o jeho odvolaní proti rozsudku okresného súdu, zasiahlo do jeho právneho postavenia, a z jeho argumentácie v tomto smere nemožno identifikovať možnú príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením označených práv a napadnutým rozsudkom krajského súdu.

K námietke sťažovateľa o neakceptovateľnosti dôkazu predloženého žalovaným na CD nosiči, ktorý obsahoval špecifikované mailové správy sťažovateľa – je potrebné

uviesť, že sťažovateľ relevantne nespochybnil autenticitu uvedených mailových správ – t. j. skutočnosť, že on je ich autorom, a ani ich obsah. Pokiaľ ide o námietku, že žalovaný menil resp. upravoval ich obsah – s touto námietkou sa vysporiadali konajúce súdy, ktoré konštatovali, že žalovaný v okamžitom skončení štátnozamestnaneckého pomeru interpretoval, nie pozmenil ich obsah (význam). Javí sa byť relevantným aj to, že sťažovateľ sa v konaní pred okresným súdom nevyjadril k predmetnému CD nosiču. Nemožno akceptovať ani námietku sťažovateľa, že v okamžitom skončení štátnozamestnaneckého pomeru bola uvedená mailová adresa v podobe [REDACTED], pričom ústavný súd považuje právny záver najvyššieho súdu a krajského súdu – podľa ktorého ide o chybu v písaní a inú zjavnú nesprávnosť – za ústavne akceptovateľný.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa o tom, že žalovaným predložené dôkazy – mailové správy boli protiprávne a v rozpore s právom na ochranu súkromia, ústavný súd poukazuje na to, že najvyšší súd sa s touto námietkou vysporiadal s odkazom na rozsudok ESĽP vo veci Bărbulescu proti Rumunsku z 12. 1. 2016, v ktorom ESĽP dospel k záveru, že monitoring komunikácie zamestnanca prostredníctvom služby Yahoo Messenger nebol v rozpore s právom podľa čl. 8 dohovoru.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že vo veci, na ktorú odkazoval najvyšší súd, sťažovateľ p. Bărbulescu žiadal, aby jeho sťažnosť posúdila Veľká komora Európskeho súdu pre ľudské práva. Veľká komora ESĽP akceptovala túto žiadosť a vo veci sťažnosti p. Bărbulescu rozhodla rozsudkom z 5. septembra 2017, v ktorom vyslovila porušenie práva podľa čl. 8 dohovoru. V predmetnom rozsudku ESĽP okrem iných uviedol, že «odosielanie a prijímanie komunikácie (dát) je zahrnuté v pojme „korešpondencia“, a to aj v prípade, ak je posielané zo zamestnávateľovho počítača.» (odsek 74), a tiež že „predpisy zamestnávateľa nemôžu redukovať súkromný sociálny život na pracovisku na nulu. Ohľad na súkromný život a na listové tajomstvo stále pretrvávajú, hoci môžu byť obmedzené v miere, v akej je to nevyhnutné.“ (odsek 80).

Európsky súd pre ľudské práva bol ďalej toho názoru, že „zmluvným štátom je potrebné poskytnúť široký priestor uváženia pri posúdení potreby vytvoriť právny rámec

upravujúci podmienky, za ktorých zamestnávateľ môže regulovať elektronickú alebo ďalšiu komunikáciu zamestnancov na pracovisku, ktorá nemá pracovnú povahu (odsek 119).

Súd si uvedomuje, že v uvedenej oblasti prebieha rýchly vývoj. Napriek tomu sa domnieva, že proporcionalita a procesné záruky proti svojvôli sú nevyhnutné. V tomto kontexte, by vnútroštátne orgány mali považovať za relevantné tieto faktory:

(i) či zamestnanec bol informovaný o možnosti, že zamestnávateľ môže prijať opatrenia na monitorovanie korešpondencie a ďalšej komunikácie, a o prijatí takýchto opatrení. Zatiaľ čo v praxi zamestnanci môžu byť informovaní rôznymi spôsobmi v závislosti od konkrétnych faktických okolností každého prípadu, Súd sa domnieva, že na to, aby tieto opatrenia boli považované za zlučiteľné s požiadavkami článku 8 Dohovoru, oznámenie by malo spravidla byť jasné ohľadom povahy monitoringu a malo by byť urobené vopred;

(ii) rozsah monitoringu zamestnávateľom a miera vstupu do zamestnancovho súkromia. V tomto smere by sa malo rozlišovať medzi monitoringom toku komunikácie a jeho obsahu. Malo by sa tiež vziať do úvahy, či celá komunikácia alebo len jej časť bola monitorovaná, a tiež aj otázka, či monitoring bol časovo obmedzený a aký počet osôb mal prístup k výsledkom (pozri Köpke, už citované). To isté sa týka aj priestorových limitov monitoringu;

(iii) či zamestnávateľ poskytol legitímne dôvody, ktoré by odôvodnili monitoring komunikácie a sprístupnenie jej skutočného obsahu... Keďže monitoring obsahu komunikácie je svojou povahou zreteľne viac narúšajúcou metódou, vyžaduje presvedčivejšie zdôvodnenie;

(iv) či bolo možné vytvoriť systém monitoringu, založený na menej rušivých metódach a opatreniach, ako je priame sprístupnenie obsahu zamestnancovej komunikácie. V tejto súvislosti by sa malo posúdiť s ohľadom na konkrétne okolnosti každého prípadu, či cieľ, ktorý sledoval zamestnávateľ, bolo možné dosiahnuť bez priameho sprístupnenia celého obsahu zamestnancovej komunikácie;

(v) dôsledky monitoringu pre dotknutého zamestnanca...; a použitie výsledkov využitého monitoringu zamestnávateľom, predovšetkým či výsledky boli použité na dosiahnutie deklarovaného účelu predmetného opatrenia (pozri Köpke, už citovaný);

(vi) či zamestnancovi boli poskytnuté dostatočné záruky, najmä keď výkon monitoringu zamestnávateľom mal rušivú povahu. Takéto záruky by mali najmä zaistiť, aby zamestnávateľ nezískal prístup k skutočnému obsahu dotknutej komunikácie, iba ak bol zamestnanec vopred informovaný o takej možnosti.

V tejto súvislosti, je vhodné zdôrazniť, že pracovné vzťahy, na to aby boli plodné, musia byť založené na vzájomnej dôvere (pozri Palomo Sánchez a ďalší, už citované...) (odsek 121).

Napokon by vnútroštátne orgány mali zabezpečiť, aby zamestnanec, ktorého komunikácia bola monitorovaná, mal možnosť podať opravný prostriedok súdnemu orgánu s právomocou rozhodnúť, aspoň zo základného hľadiska, ako boli už vymenované kritériá dodržané a či napadnuté opatrenia boli v súlade so zákonom (pozri Obst, už citované, odsek 45 a Köpke, už citované).“ (odsek 122).

V súvislosti s citovaným rozsudkom ESĽP z 5. septembra 2017 je zrejmé, že najvyšší súd nemohol v napadnutom rozsudku zohľadniť uvedené právne závery v podobe, v akej sú v tomto rozhodnutí uvedené. Porovnaním obsahu tohto rozhodnutia a rozhodnutia ESĽP z 12. januára 2016 – na ktoré odkázal najvyšší súd – však možno dospieť k záveru, že ESĽP v oboch rozhodnutiach aplikoval v zásade porovnateľné východiská. Vzhľadom na túto podobnosť aplikovaných východísk – s prihliadnutím na skutočnosti namietané sťažovateľom a na povahu opatrenia, ktoré bolo v predmetnej veci voči sťažovateľovi použité, a napriek tomu, že sťažovateľ v sťažnosti nenamietal porušenie práva podľa čl. 8 dohovoru, resp. základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy – ústavný súd považoval za potrebné preskúmať námietky sťažovateľa a právne závery najvyššieho súdu z hľadisk, ktoré uviedol ESĽP v rozsudku z 5. septembra 2017. Úlohou ústavného súdu takto bolo posúdiť, či vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, príslušné vnútroštátne orgány (najvyšší súd a krajský súd) uplatnili spravodlivú rovnováhu medzi dotknutými konkurujúcimi záujmami (právo sťažovateľa ako zamestnanca na súkromie a právo žalovaného ako zamestnávateľa sledovať dodržiavanie špecifikovaných pravidiel zamestnancami pre účely riadneho vykonávania činností žalovaného ako zamestnávateľa a ako štátneho

orgánu), ak akceptovali monitorovacie opatrenia, ktorým bol sťažovateľ vystavený (porovnaj rozsudok ESLP vo veci Bărbulescu proti Rumunsku z 5. septembra 2017, odsek 127).

Najvyšší súd v napadnutom rozsudku poukázal na to, že sťažovateľ bol upozornený na zákaz používania elektronickej pošty na súkromné účely pokynom z 18. decembra 2002 pokynom z 15. januára 2009 – účinným v čase, keď sťažovateľ posielal prvé mailové správy, a tiež pokynom z 18. mája 2011 – uvedeným v okamžitom skončení štátnozamestnaneckého pomeru. S týmito pokynmi bol sťažovateľ preukázateľne oboznámený, bol si preto vedomý uvedeného zákazu.

Najvyšší súd tiež zohľadnil, že monitoring u sťažovateľa sa týkal jeho pracovnej mailovej adresy, ktorú sťažovateľovi vytvoril priamo zamestnávateľ (žalovaný) na plnenie služobných úloh a ktorá obsahovala doménové meno „minv.sk“, ktoré jednoznačne identifikovalo, že ide o mail zamestnávateľa (žalovaného). Monitoring sa takto zjavne netýkal prípadnej súkromnej mailovej adresy sťažovateľa, ktorú by si vytvoril prostredníctvom verejne dostupných internetových serverov. Z tohto pohľadu je zreteľné, že miera očakávania zachovania súkromia komunikácie prostredníctvom pracovného mailu je nevyhnutne nižšia ako v prípade komunikácie prostredníctvom súkromnej mailovej adresy vykonávanej na pracovnom počítači v pracovnej dobe. Sťažovateľ si musel byť vedomý, že spravovanie uvedených mailových adries – vytváranie nových adries, ich zmeny a údržba uvedeného nástroja je priamo vykonávaná žalovaným, resp. je vykonávaná pod kontrolou žalovaného. Z uvedeného dôvodu je ústavne akceptovateľné, ak najvyšší súd netrval ešte na dodatočnej forme oznámenia zo strany žalovaného – vo forme predchádzajúceho oznámenia pred samotným vykonávaním monitoringu mailových správ sťažovateľa.

Pokiaľ ide o rozsah monitoringu – najvyšší súd poukázal na to, že v prípade sťažovateľa bol vykonaný monitoring jeho mailovej komunikácie za limitované časové obdobie spätne. Okamžité skončenie štátnozamestnaneckého pomeru bolo podané na podklade písomnej informácie zo sekcie kontroly a inšpekčnej

služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „sekcia kontroly“) č. SKIS-IS-OISZ-OPČ-509-2/2011 z 8. decembra 2011. Sekcia kontroly vykonala predmetné šetrenie na základe vonkajšieho podnetu – od adresáta jedného z mailových správ sťažovateľa s tým, že preverovala opodstatnenosť podozrenia z trestnej činnosti sťažovateľa. Na základe takto poskytnutých informácií žalovaný so sťažovateľom okamžite skončil štátnozamestnanecký pomer, pričom je relevantné, že základným dôvodom okamžitého skončenia nebolo používanie služobnej mailovej adresy na súkromnú korešpondenciu, ale špecifikované závažné porušenie služobnej disciplíny – porušenie vymedzených povinností sťažovateľa ako štátneho zamestnanca podľa zákona č. 400/2009 Z. z., ku ktorému došlo prostredníctvom konkretizovanej korešpondencie sťažovateľa. Najvyšší súd uviedol, že v špecifikovaných mailových správach – ktoré obsahovali identifikáciu žalovaného ako zamestnávateľa a taktiež uvedenie pracovného zaradenia sťažovateľa – sťažovateľ sa domáhal výhod pre svoju osobu, ktoré nesúviseli s výkonom jeho práce (napr. vstup na spoločenské akcie), niektoré správy obsahovali nedôstojný obsah a pod. Najvyšší súd uviedol, že v týchto správach sťažovateľ zdôrazňoval význam svojej osoby a zastávanej funkcie a vychádzajúc z úpravy jednotlivých správ zneužíval symboly spojené s výkonom štátnej služby. Považoval tiež za relevantné, že sťažovateľ sa uvedeného konania dopustil opakovane vo viacerých prípadoch. Vychádzajúc z povahy konania sťažovateľa bolo takto nevyhnutné pre posúdenie závažnosti porušenia služobnej disciplíny sťažovateľa skúmať nielen tok komunikácie, t. j. že určitá skupina správ smerovala zjavne súkromným adresátom, ale aj jej obsah a účel. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že prípad sťažovateľa sa v tomto bode podstatne odlišuje od okolností prípadu Bărbulescu proti Rumunsku, keďže v uvedenej veci sťažovateľ p. Bărbulescu využíval službu Yahoo Messenger zriadenú na podnet zamestnávateľa – súkromnej obchodnej spoločnosti – v určitom rozsahu výlučne na osobnú komunikáciu, ktorá však nemala žiadnu ďalšiu väzbu na jeho zamestnávateľa, okrem tej, že táto komunikácia prebiehala v pracovný čas, na pracovnom počítači a v rámci internetovej služby, ktorú si sťažovateľ zriadil na služobné účely. V konaní p. Bărbulescu absentoval prvok obdobný konaniu sťažovateľa, t. j. zneužívanie jeho pracovného zaradenia na získavanie nejakých výhod, napr. prostredníctvom informovania iných osôb o dôverných informáciách, týkajúcich sa zamestnávateľa, vyzrádzenie obchodného tajomstva, resp. jeho speňažovanie a pod.

Z uvedeného hľadiska možno konštatovať, že cieľ sledovaný žalovaným nebolo možné dosiahnuť menej rušivým prostriedkom, sledovanie obsahu komunikácie bolo nevyhnutným, pričom – ako to uviedol najvyšší súd – rozsah monitorovania sa vykonal v nevyhnutnom rozsahu, pretože sa týkal len služobného mailu sťažovateľa za určité obmedzené časové obdobie a nezasiahol napríklad súbory sťažovateľa uložené na pracovnom počítači.

Pokiaľ ide o dôsledky, ktoré vyplynuli pre sťažovateľa z uvedeného monitoringu – okamžité skončenie štátnozamestnaneckého pomeru – tento dôsledok je zákonným dôsledkom závažného porušenia služobnej disciplíny a je aj adekvátnym dôsledkom vo vzťahu ku konaniu, ktoré sa vytýkalo sťažovateľovi. V okolnostiach daného prípadu sťažovateľ mohol postup žalovaného (zamestnávateľa) preskúmať všeobecným súdom prostredníctvom žaloby o určenie neplatnosti okamžitého skončenia štátnozamestnaneckého pomeru – čo sťažovateľ aj využil. Uvedená žaloba predstavovala adekvátnu garanciu pre sťažovateľa, pričom nič nenasvedčuje tomu, že žalovaný mu nejako bránil využiť uvedený právny prostriedok ochrany.

Najvyšší súd dospel v napadnutom rozsudku k záveru, že predmetný zásah žalovaného bol legálny, keď vychádzal z toho, že § 60 a § 61 zákona č. 400/2009 Z. z. tvorili zákonný rámec pre monitorovanie komunikácie sťažovateľa. Najvyšší súd poukázal na to, že ak zákon uložil sťažovateľovi v rámci jeho štátnozamestnaneckého pomeru určité povinnosti a obmedzenia, tak žalovanému ako jeho zamestnávateľovi dávali tieto ustanovenia právo adekvátnym spôsobom kontrolovať plnenie týchto zákonných povinností a obmedzení. Podľa najvyššieho súdu bolo bez právneho významu, že žalovaný nevydal služobný poriadok podľa § 75 zákona č. 400/2009 Z. z., v ktorom by vymedzil prípady závažného porušenia služobnej disciplíny. Žalovaný ako zamestnávateľ mal právo vyhodnotiť, či konanie sťažovateľa predstavovalo porušenie služobnej disciplíny závažným spôsobom, ktoré odôvodňovalo okamžité skončenie štátnozamestnaneckého pomeru, bez ohľadu na nevydanie služobného poriadku. Výkon predmetného oprávnenia žalovaného preskúmali všeobecné súdy. Nevydanie služobného poriadku takto nebolo spôsobilé spochybniť zákonnosť (legálnosť) zásahu žalovaného. Zákonnosť zásahu nespochybňuje ani

námietka sťažovateľa, že § 13 ods. 4 a 7 Zákonníka práce o podmienkach, za ktorých môže zamestnávateľ vykonávať špecifikovaný monitoring zamestnancov, nadobudli účinnosť až 1. januára 2013. V rozsahu, v akom možno v štátnozamestnaneckých vzťahoch aplikovať ustanovenia Zákonníka práce (§ 120 zákona č. 400/2009 Z. z.), bolo možné aplikovať primerane aj základné zásady uvedené v Zákonníku práce – hoci nie sú explicitne uvedené v § 120 zákona č. 400/2009 Z. z. Ustanovenia § 13 ods. 4 a 7 Zákonníka práce v znení účinnom od 1. januára 2013 nahradili pôvodné znenie čl. 11 Zákonníka práce. Druhá veta čl. 11 základných zásad Zákonníka práce s účinnosťou do 31. decembra 2012 znela: Zamestnávateľ nesmie bez vážnych dôvodov spočívajúcich v osobitnej povahe činnosti zamestnávateľa narúšať súkromie zamestnanca na pracovisku a v spoločných priestoroch zamestnávateľa tým, že ho sleduje bez toho, aby bol na to upozornený, alebo kontroluje listové zásielky adresované zamestnancovi ako súkromnej osobe. Ak je u zamestnávateľa zavedený kontrolný mechanizmus, je zamestnávateľ povinný informovať zamestnanca o rozsahu kontroly a spôsoboch jej uskutočňovania. Uvedené ustanovenie bolo možné primerane aplikovať v prípadoch, keď v štátnozamestnaneckých vzťahoch prichádzala do úvahy aplikácia ustanovení Zákonníka práce (§ 120 zákona č. 400/2009 Z. z.). Toto ustanovenie takto tiež predstavovalo zákonný rámec pre vykonávanie kontrolných oprávnení žalovaného ako zamestnávateľa. Opatrenie žalovaného bolo aj legitímne, keďže sledovalo záujem na riadnom výkone služobných povinností štátnych zamestnancov, záujem žalovaného ako zamestnávateľa na riadnom výkone jeho činnosti a tiež záujem na ochranu spoločnosti pred trestnou a inou protispoločenskou činnosťou. Zároveň bola dodržaná aj proporcionalita zásahu, keďže boli použité len také prostriedky, ktoré boli nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa.

Neobstojí námietka sťažovateľa, že nebola dodržaná lehota na podanie okamžitého skončenia štátnozamestnaneckého pomeru, keďže začiatok tejto lehoty je viazaný na moment, keď sa zamestnávateľ dozvedel o dôvode na okamžité skončenie (§ 51 ods. 2 zákona č. 400/2009 Z. z.). Žalovaný sa o dôvode na okamžité skončenie dozvedel zo správy sekcie kontroly. Neobstojí argument sťažovateľa, že žalovaný mal k dispozícii mailové správy na serveroch celý čas, preto lehota mala plynúť od momentu odoslania, resp. napísania jednotlivých správ. V konaní bolo dostatočne preukázané, že žalovaný

nevykonával sústavný monitoring toku a obsahu správ svojich zamestnancov, preto ob stojí záver najvyššieho súdu, že žalovaný sa o obsahu mailových správ dozvedel až na základe písomnej informácie sekcie kontroly.

Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 ústavy ústavný súd konštatuje, že predmetný článok ústavy patrí medzi základné interpretačné pravidlá tvorby a aplikácie právneho poriadku Slovenskej republiky vyjadrujúce princíp právneho štátu a princíp právnej istoty. Uvedené základné, resp. všeobecné pravidlo a zásada nemajú charakter samostatne uplatňovaného práva. Jeho porušenie možno namietat len súčasne s ochranou konkrétnych základných práv a slobôd zaručených ústavou (resp. medzinárodnou zmluvou). Keďže v posudzovanej veci nebolo zistené porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, nemohlo dôjsť ani k porušeniu tohto základného interpretačného, resp. aplikačného pravidla, pretože je súčasťou základných princípov právneho štátu a vzhľadom na to „nemôže plniť poslanie priamo aplikovateľného ustanovenia v individuálnych konaniach“ (napr. I. ÚS 8/97, II. ÚS 821/00).

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2018